

ನಾಟಕೀಯ ಆಟಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಮೇಘನಾ ಬಾಸ್ತಿ

ಮಗುವಿನ ಮನೆಯ ಭಾಷೆಯ (ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಅಥವಾ ಎಲ್1) ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಟವು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ, ರಂಜನೀಯ, ಆಸಕ್ತಿದಾಯಕ ಮತ್ತು ಮಗುವನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಮಗುವಿನ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತದೆ. ಮನೆಯ ಭಾಷೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಎರಡರಿಂದ ಏಳು ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆಟವು ಭಾಷಾ ಕೌಶಲಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುವ 'ಖಾಸಗಿ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು- ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತನ್ನದೇ-ಮಾತುಗಾರಿಕೆ ಎಂದು ಸಹಾ ಹೇಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಮಗು ಅವನನ್ನು ಅಥವಾ ಅವಳನ್ನು ಆಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ವೇಳೆ ಅವಳು/ಅವನು ತನ್ನ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಕ್ಕಾಗಿ ಖಾಸಗಿ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾನೆ/ಳೆ. ಕಾಲಾಂತರದಿಂದಲೂ, ಖಾಸಗಿ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಯೋಚನೆ ಎಂದೇ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ, ಕಲಿಯುವಂತನಿಗೂ ಸಹ ಅವನ/ಅವಳ ಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಯಥೇಚ್ಛ ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ, ನಟನೆಯ ಆಟದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಳಸುವ ಭಾಷೆ ಕೂಡ ಅವರ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ವಿಕಸನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆಟದ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ಪಾತ್ರಗಳು ಸಹ ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಸಶಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಆರಂಭಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಮಗುವಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿನ ಅಕ್ಷರಗಳು/ಮುದ್ರಿತ ವಿಷಯಗಳು ಪರಿಚಿತವಾಗುತ್ತವೆ. ಶಾಲಾ ವರ್ಷಗಳಿದ್ದಕ್ಕೂ ಮಗು ಸತತವಾಗಿ ಆಟದ ಮೂಲಕ ಅವನ/ಅವಳ ಭಾಷಾ ಕೌಶಲವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ. (Seefeldt, 2001). ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಮಗು 'ಮನೆ'ಯ ಆಟವನ್ನು ಆಡುವಾಗ, ಅವನು/ಅವಳು ತನ್ನ ಸಹವರ್ತಿಯ ಜೊತೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಮಗುವಿನ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಸಂಯೋಜಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಯೋಜಿಸಿದಲ್ಲಿ ನಾಟಕೀಯ ಆಟವು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕಲಿಕೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ನಾಟಕೀಯ ಆಟ ಮತ್ತು ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ

ನಾನು ದೊಡ್ಡವನಾಗುತ್ತಾ, ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸೋದರ ಸಂಬಂಧಿಯ ಜೊತೆ ಆಗಾಗ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ, ದೊಡ್ಡವರಲ್ಲಾ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಜುಮಜ್ಜಿನ ಮನೆಯ ಆಟ ಆಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪ್ರತಿ ಬಾರಿಯೂ ನಾನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ, ಅಮ್ಮನ ಪಾತ್ರವನ್ನು, ಎರಡೂವರೆ ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ ನನ್ನ ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮಂದಿರು ಮನೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಸಲದ ನಮ್ಮ ನಾಟಕದಲ್ಲಿಯೂ - ನಮ್ಮ ಪಾತ್ರಗಳು ಬದಲಾಗದೇ ಇದ್ದರೂ - ಸನ್ನಿವೇಶಗಳು ಬದಲಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಯಾಕೆಂದರೆ, ನಾಟಕ ಆಡುವುದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ ನಾವು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಚರ್ಚಿಸಿಯೇ

ನಾಟಕವಾಡಲು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನನಗೆ ಅಷ್ಟಿಷ್ಟು ನೆನಪಿದೆ - ನಾವು ಮನೆಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು: ನಾನು ನನ್ನ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾದರಿಗಳು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಅಜ್ಜ, ಅಮ್ಮ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿನಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ನಾಟಕವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಮನೆ ಬಳಕೆಯ ವಸ್ತುಗಳಾದ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ, ನೋಟು ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಅಡುಗೆ ಮನೆಯ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಇದು, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ನಾಟಕೀಯ ಆಟದ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯಷ್ಟೇ. ನಾಟಕೀಯ ಆಟಗಳು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿ, ನನ್ನ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಕಾಫಿ ಹೀರುತ್ತಾ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನಾನು ಆಗಾಗ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದುವಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ಕಸಿನ್ ತಮ್ಮ ನೋಟ್‌ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು (ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಕಗಳು ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಪುಸ್ತಕ) ಮನೆಗಿಳಿಸ ಮಾಡುವಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನಾನು 'ಅಮ್ಮನ ಹಾಗೆ' ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳು ಮಗುವಿನ ಭಾಷಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮಾದರಿ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡುವಾಗಿನ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು, ಮಗುವಿನ ಅನುಭವಗಳು ಮತ್ತು ವೀಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಮಕ್ಕಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ, ಇಂತಹ ಮುಕ್ತ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಗುಂಪಿನ ಇತರ ಸಹವರ್ತಿಗಳೂ ಅದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪರಿಚಿತ ಪಾತ್ರಗಳ ಕತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಆಟಗಳನ್ನು ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರೂ ಸಂಘಟಿಸಬಹುದು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಎಂಜಿಎಂಎಲ್‌ಗೆ (ಹಲವು ತರಗತಿ, ಹಲವು ಹಂತ) ಪೂರೈಸಿದ, ಕತೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಿಟ್‌ನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಒಂದರಿಂದ ಮೂರನೇ ತರಗತಿವರೆಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇಂತಹ ನಟನೆಯ ಆಟಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಬ್ಬ ಶಿಕ್ಷಕರು, 'ಧಡೂತಿ ರಾಜ' ಎಂಬ ಕತೆಯನ್ನೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿನ ಪಾತ್ರಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ರಂಗಪರಿಕರಗಳನ್ನೂ ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮಕ್ಕಳು ನಾಟಕದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಮರೆತಾಗ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿರುವ ಕತೆಯ ಎಳೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ (ಎಲ್2) ತಾವೇ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡರು; ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ, ಇಡೀ ತರಗತಿಯೇ ಈ ನಟನೆಯ ಆಟದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತಲ್ಲದೆ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ಪಾತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಚರ್ಚಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು

ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವೇದಿಕೆಯು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಎದುರಾಗಬಹುದಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಭಾಯಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನೂ ಕಲಿಸಿತು! ಶಿಕ್ಷಕರು ಯೋಜಿಸುವ ಇಂತಹ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಂದಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂವಹನದ ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ (ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದ) ಬೆಳೆಸುತ್ತದೆ.

ಮೀಲೋನೆನ್ ಮತ್ತು ಪ್ಯಾಟರ್‌ಸನ್ (2009) ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನಾ ವರದಿಯಲ್ಲಿ, ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡುವಾಗ ಬಳಸುವ ಭಾಷೆಯನ್ನೇ ಅವರು ಓದಲು ಮತ್ತು ಬರೆಯಲು ಆರಂಭಿಸುವಾಗಲೂ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂಶೋಧಕರು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವಂತೆ, ನಾಟಕೀಯ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಕ್ಕಳು ನಾಟಕದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಬರೆಯಲು ಹಾಗೂ ನಾಟಕದೊಂದಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಹಾಗೂ ಓದುವ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಈ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವು ಶಾಲಾ ಪಠ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಹಾಗೂ ಓದಲು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಒಂದು ದಿನ ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ಶಿಕ್ಷಕರು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭ ಎದುರಾಯಿತು. ಅವರು ತರಗತಿಯನ್ನು ಅದರ ಪಾಡಿಗೆ ಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು. ಆಗ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾಳೆ. ನಾನು ಮೌನವಾಗಿ ಆಕೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ- ಆಕೆ ತನ್ನ ಉಡುಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು (ಶಿಕ್ಷಕಿ ತನ್ನ ಸೀರೆಯನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ), ಕಪ್ಪುಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಓದಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕಿ ಬಳಸುವ ಕೋಲನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಕರೆದು ಶಿಕ್ಷಕರು ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಕಪ್ಪುಹಲಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಶಿಕ್ಷಕಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಹುಡುಗಿ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಾಗ ತರಗತಿಯ ಇತರ ಮಕ್ಕಳು ತಿದ್ದಿ ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಾ ಆಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಈ ಸಣ್ಣ ಆಟವನ್ನು ಋಷಿಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಕರಿಲ್ಲದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆರು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕಿಯೊಬ್ಬಳು ಏಕಾಏಕಿ ಶಿಕ್ಷಕಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದು, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿನ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ನಡವಳಿಕೆಗೆ ಒಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಉದಾಹರಣೆಯಲ್ಲಿನ ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಆಗಿತ್ತು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ಲಂಬಾಣಿ ಮತ್ತು ಉರ್ದು ಆಗಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಇನ್ನೂ ಮಾತನಾಡದೇ ಮೌನವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು (ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಆಗು-ಹೋಗುಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ/ ಮಾತು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸದೇ ಇರುವ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಅವಧಿ). ಆದರೂ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಆರು ವರ್ಷದ ಆ ಬಾಲಕಿಯ ಜೊತೆ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಂವಹನ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಶಿಕ್ಷಕರು ತರಗತಿಗೆ ಮರಳಿ ಹೊಸ ಉಚ್ಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೂ ಮೊದಲೇ, ಕೆಲವು ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ

ಸಹಪಾಠಿಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಈ ಸಣ್ಣ ಚಟುವಟಿಕೆ ನೆರವಾಯಿತು. ಈ ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ವಯಸ್ಕರ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಧೈಯೋದ್ದೇಶದ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುರಿಯೂ ಇತ್ತು. ಒಬ್ಬ ಆರು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕಿಗೆ ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಗಳಿಂದ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸಿಕ್ಕಿದಾಗ, ಅವಳು ತನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯೊಂದಕ್ಕೆ ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಒಗ್ಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಿ ತೋರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಹಆಟಗಾರರು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯಿಂದಾಗಿ, ಮುಂದಿನ ಬಾರಿ ಅವಳು ಆಟದ ಸೀಮಿತ ಮಾನದಂಡಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲೇ ತನ್ನದೇ ಆದ ಹೊಸ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆ/ಎಲ್2 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ, ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೋ ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆ ಭಾಷೆಯ ಗಂಧವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿಷ್ಟೇ ಅವರು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಮತ್ತು ಬಳಸಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮೂಲಕವಷ್ಟೇ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ. ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷಾ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಾಟಕೀಯ ಆಟದ ಮೂಲಕ ಈ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಕಲಿಯಲು, ಹೆಚ್ಚು ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರೇಪಣೆ ಪಡೆಯಲು ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ, ಒಂದನೇ ತರಗತಿಯ ಶಿಕ್ಷಕಿ ತನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯೊಂದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ಒಂದು ಮಳಿಗೆ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮಳಿಗೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿ, ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಈ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವೇದಿಕೆಯಾಯಿತು. ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇದೊಂದು ನಾಟಕೀಯ ಆಟವಾಯಿತು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ಇತರ ಮಳಿಗೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು 'ಖರೀದಿಸಿ', ತಮ್ಮ ಮಳಿಗೆಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದು 'ವ್ಯಾಪಾರ'ದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಮಳಿಗೆಗೆ ಭೇಟಿ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳಾದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಬಟ್ಟೆ, ರಬ್ಬರ್ ಬ್ಯಾಂಡ್, ಹೇರ್ ಕ್ಲಿಪ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಆಟದ ಕಾರುಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಿಂದ ತಂದಿದ್ದರು. ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮಾತನಾಡಲು ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಬಳಕೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಇಡೀ ಚಟುವಟಿಕೆಯನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ಯೋಜಿಸಿದ್ದರು. ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇಡೀ ಆಟದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಆರಾಮ ಅನಿಸಿದ ಬಳಿಕ, ತರಗತಿಯಲ್ಲೇ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಪೋಷಕರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. ಈ ಬಾರಿ ಪೋಷಕರೇ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಹಕರೋ, ಸಂದರ್ಶಕರೋ ಆಗಿ ಮಕ್ಕಳು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ, 'ಖರೀದಿಸಿ'ದರು.

ಆ ದಿನ ನಾನು ಗಮನಿಸಿದಂತೆ, ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮೌನವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳೂ ತಮ್ಮ ಮಳಿಗೆಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಗ್ರಾಹಕರೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಷ್ಟೋ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ತಾವು

ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಮರೆತುಹೋಗಿ, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ರಚಿಸಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಹಕರೊಂದಿಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿದೆ. ಪೂರ್ವಯೋಜಿತವಲ್ಲದ ಈ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು, ಅವರು ಯಾವತ್ತೋ ತಮ್ಮ ಪೋಷಕರೊಂದಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋದಾಗ ಬರಿದಿ ವೇಳೆ ಗಮನಿಸಿದ ಮಾತುಕತೆಗಳೇ ಆಗಿದ್ದವು ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ, ಈ ಹೊಸ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳು ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯ (ಇಂಗ್ಲೀಷ್) ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳು ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೇ ಪ್ರಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬಳಕೆ ಆರಾಮವಾದಷ್ಟೂ ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಲಿಸಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪುಷ್ಟಿಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನೂ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡು ಬಳಸಿದರು.

ಎಷ್ಟೋ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ನಾಟಕದ ಆಟದಲ್ಲಿ ಮೌಖಿಕ ಮತ್ತು ಮೌಖಿಕವಲ್ಲದ ಸಂವಹನವು ನಾಟಕದಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಭಾಷಣೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾಗುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ, ಇಂತಹ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು 'ಸರಿಯಾಗಿ' ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವತ್ತ ತಮ್ಮ ಗಮನವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ, ಗಮನವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷಾ ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿದೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳು ತಮಗೆ ಪರಿಚಿತವಲ್ಲದ ಭಾಷೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಪಠ್ಯದ ಕಲಿಕೆಯ ಹೊರತಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಲು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಾರೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರ

ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಆಗಬೇಕಾಗಿರುವುದು ಏನೆಂದರೆ, ಶಿಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಟದ ಮೂಲಕ ಕಲಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳು ವಿವಿಧ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸುಲಲಿತವಾಗಿ ಬಳಸಲು, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ನಾಟಕಗಳ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು, ನಾಟಕಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಆಟದ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೀಮಿತವಾಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ, ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ತರಗತಿಗಳಿಗೂ ಇದನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದು. ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಾಟಕವನ್ನು ಯೋಜಿಸಿದರೆ (ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳ ಆಟಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು), ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್‌ಎಸ್‌ಆರ್‌ಡಬ್ಲ್ಯೂ- ಆಲಿಸುವ, ಮಾತನಾಡುವ, ಓದುವ ಮತ್ತು ಬರೆಯುವ (LSRW -Listening, Speaking, Reading and Writing) ಕೌಶಲವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ. ಬಹುಶಃ, ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿನ ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಕೌಶಲಗಳ ಗಂಭೀರ ಕೊರತೆ ಇದೆ. ನಾಟಕ ಆಧಾರಿತ ಆಟಗಳ ಮೂಲಕ ಭಾಷಾ ಕೌಶಲವನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿ, ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿನ ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

ನಾಟಕವನ್ನು ಕಲಕಾರ್ಥಿಯೇ ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ರಚಿಸಿಕೊಂಡರೂ, ನಾಟಕದ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಕರೇ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪಾತ್ರವು (ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ) ಅನೇಕ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳಿಗೆ ಎಡೆ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಅಂದರೆ, ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗುವ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ನೆರವಾಗುವುದು, ಅನವಶ್ಯ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಸರಿಪಡಿಸುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ. ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟಪಡುವ ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಆಟದ ಕೌಶಲಗಳನ್ನೂ ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ, ವಯಸ್ಕರು ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಆಟಕ್ಕೆ ಆಧಾರಿತ ಆಟದಿಂದ ಜನಾಧಾರಿತ ಆಟದತ್ತ ಪರಿವರ್ತನೆ ಹೊಂದುವುದುಂಟು. ಈ ರೀತಿಯಾದ ಪರಿವರ್ತನೆಯಿಂದಾಗಿ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಆಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ಶಿಕ್ಷಕರು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆಟದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಬೇಕು. ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳು ವೀಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ಕಲಿತ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಪ್ರಗತಿಯು ಕಲಿಯುವವರ ಆಟದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವಂತಿರಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಕರು ಆಟದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳ ದೈಹಿಕ, ಬೌದ್ಧಿಕ, ಭಾವನಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಯ ಮಟ್ಟದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿ ನೋಡಬೇಕು. ಆಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟಪಡುವ ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸರಳವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಪಾಮಾಣಿಕ ಮತ್ತು ಪರಿಚಿತರಾಗಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಚುರುಕಾಗಿರುವ ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಠಿಣವಾದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು.

ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಷೆಯ ಕಲಕಾರ್ಥಿಗಳ ಹಲವು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಕರು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ರಚಿಸಿದ ನಾಟಕೀಯ ಆಟಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ಪಂದಿಸಲು, ಅಂದರೆ, ಹಿಂಜರಿಕೆಯ ಸ್ವಭಾವದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕ್ರಿಯಾಶೀಲರಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಟಕೀಯ ಆಟಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಲವಾರು ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಪರಿಶೋಧನಾತ್ಮಕವು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಭಾಷಾ ಕಲಿಕೆಯ ಜೀವಂತಿಕೆಯುಳ್ಳ ತರಗತಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುವ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿನ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವಂತಹ ಅನೇಕ ಅವಕಾಶಗಳು ಶಿಕ್ಷಕರ ಮುಂದಿವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ

Bennett-Armistead, S. V. (n.d.). What Is Dramatic Play and How Does It Support Literacy Development in Preschool? Scholastic. <https://www.scholastic.com/teachers/articles/teaching-content/what-dramatic-play-and-how-does-it-support-literacy-development-preschool/>

Building Language and Literacy Through Play (n.d.). Scholastic. <https://www.scholastic.com/teachers/articles/teaching-content/building-language-literacy-through-play/>

Mielonen, A., & Paterson, W. (2009). Developing Literacy Through Play. Journal of Inquiry and Action in Education, 3 (1). Retrieved from <https://digitalcommons.buffalostate.edu/jiae/vol3/iss1/2>

Seefeldt, C. (2001). Playing to Learn: Activities and Experiences that Build Learning Connections (1st ed.). Gryphon House Inc.

The LEGO Foundation & UNICEF. (2018). Learning through Play. UNICEF. <https://www.unicef.org/sites/default/files/2018-12/UNICEF-Lego-Foundation-Learning-through-Play.pdf>

ಮೇಘನಾ ಬಾಸ್ರಿ ಅವರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿನ ಅಜೀಂ ಪ್ರೇಮ್‌ಜಿ ಫೌಂಡೇಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಫೌಂಡೇಷನ್‌ಗೆ ಸೇರುವ ಮೊದಲು ಅವರು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಅನುದಾನಿತ ಶಾಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢಶಾಲಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅಧ್ಯಾಪಕಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಬೋಧಿಸುವುದು ಅವರಿಗೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. ಇವರನ್ನು meghana.baasri@azimpremjifoundation.org ಇಮೇಲ್ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಬಹುದು.

ಅನುವಾದ: ರೋಹಿಣಿ ಮುಂಡಾಜೆ | ಪರಿಶೀಲನೆ: ಲತಾ ಕೆ.ಸಿ.